

Erakorralise proportsionaalse käenduse tingimused uutele laenudele, mille andmise eesmärk on ületada majandusele tekkinud negatiivne mõju, mille on põhjustanud Venemaa kallaletung Ukrainale

Kehtivad alates 22.12.2022

Teenusetingimused on kehtestatud ettevõtluse toetamise ja laenude riikliku tagamise seaduse ning riigieelarvelise sihtotstarbelise toetuse kasutamise lepingu 1.8-7/22-104 ja selle lisade¹ alusel.

Käenduse eesmärk on võimaldada jätkusuutlikele ettevõtjatele uut rahastust juhul, kui see aitab kõrvaldada neid otse või kaudselt mõjutavaid tõsiseid majandushäireid, mis tulenevad Venemaa kallaletungist Ukrainale, Euroopa Liidu või selle rahvusvaheliste partnerite kehtestatud sanktsioonidest või majanduslikest vastumeetmetest sanktsioneeritute poolt, samuti energiahinna tõusu mõju leevendamiseks. Käendusega on võimalik tagada ettevõtja laenulepingust tulenevaid kohustusi.

Laene, mis on mõeldud leevendada Ukrainas toimuva sõjategevuse tõttu tekkinud mõju, on võimalik käendada juhul, kui nendega rahastatakse ettevõtja kulusid, mis on tingitud tarneahelate muutmisest eesmärgiga teha vajalikke või nendega kaasnevaid ümberkorraldusi ettevõtja tegevuses.

Teenusetingimustele vastava käenduse saamiseks esitab pank Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse (edaspidi *sihtasutus*) kodulehel asuva taotluse.

Teenuse kasutamisega kaasneb riigiabi, mille andmisel juhindutakse Euroopa Komisjoni 23.03.2022. a teatisest „Riigiabimeetmete ajutine kriisiraamistik majanduse toetamiseks pärast Venemaa kallaletungi Ukrainale“ (edaspidi *riigiabi ajutine kriisiraamistik*).

---

¹ Lepingu muutmise korral võivad siinsed teenusetingimused muutuda. Teenusetingimuste muudatusega võib kaasneda vajadus taotleda uut riigiabi luba.

Tingimused laenusajale	<ul style="list-style-type: none"> – Laenusaja on kantud Eesti Vabariigi äriregistrisse ja ta on äriregistrile esitanud nõutud andmed. – Laenusaja on esitatud finantsprognoside alusel pikas plaanis jätkusuutlik ja maksejõuline. – Laenusaja ei olnud 31.12.2021 seisuga raskustes olev ettevõtja^{2, 3}. – Ettevõtjal puudusid 01.03.2022 seisuga tähtaega ületavad võlad krediidi-asutustele ja riiklike maksude võlad või on need käenduse taotlemise seisuga tasutud või ajatatud. – Ettevõtja on käenduse taotlemise seisuga täitnud maksudeklaratsioonide ja majandusaasta aruannete esitamise kohustuse. – Laenusaja loetakse Ukrainas toimuva sõjategevuse tagajärjedest mõjutatuks juhul, kui: <ul style="list-style-type: none"> a) viimase kolme aasta jooksul moodustasid Ukraina, Venemaa ja/või Valgevene turg vähemalt 10% laenusaja käibest või oli laenusaja sunnitud sulgema oma üksused nimetatud turgudel, või b) laenusaja põhitoorainete hinnad on kasvanud vähemalt 50% võrreldes 2020. aasta hindadega. Põhitooraineks loetakse toorainet, mille maksumus laenusaja 2020. aasta käibest moodustas vähemalt 20%. – Laenusaja loetakse energiahinna tõusu tagajärjedest mõjutatuks juhul, kui tema energiakulud moodustasid vähemalt 3% tema käibest viimase kolme aasta jooksul. Tingimuse täitmine peab olema dokumentaalselt tõendatud.
Nõuded laenusaja finantsnäitajatele	<ul style="list-style-type: none"> – Laenusaja omakapitali osakaal bilansimahus on 2021. aastal lõppenud majandusaasta kinnitatud aruande alusel aruandeperioodi lõpu seisuga vähemalt 25%.⁴ – Laenusaja intressi kandvate kohustuste (taotlemisel esitatud majandusaasta värskema vahearuande seisuga) ja EBITDA⁵ suhe on koos võetava laenuga 2021. aastal lõppenud majandusaasta kinnitatud aruande EBITDA alusel alla 7.⁶
Käenduse ulatus	<ul style="list-style-type: none"> – Käenduse ulatus on tagatavast laenust kuni 80%, välja arvatud jae- ja hulgi-kaubandusettevõtja käibekapitali rahastamise ning ehitussektoris tegutseva ettevõtja (EMTAK-i F-jagu) korral kuni 60%. – Sihtasutuse suurim vastutus on siinsete teenusetingimuste alusel panga ja liisinguandja ees piiratud ega ületa 80% panga ja liisinguandja poolt siinsete teenusetingimuste raames väljastatud käenduste kogusummast. Pangal või liisinguandjal on õigus eelmises lauses nimetatud limiidi hulka arvestada ka kõikide käenduste summa, mis on väljastatud alates 30.03.2020 teenusetingimuste „Erakorralise proportsionaalse käenduse tingimused uutele laenu- dele“, „Erakorralise proportsionaalse käenduse tingimused uutele väikelaenude- le“ ning „Erakorralise proportsionaalse käenduse tingimused uutele laenudele majutus- ja toitlustussektoris tegutsevatele ettevõtjatele, reisibüroodele ning reisikorraldajatele“ alusel. – Suurim käendussumma ühele ettevõtjale on 10 miljonit eurot. – Käendussumma väheneb proportsionaalselt laenusumma vähenemisega.

² Ettevõtja on äriseadustiku kohaselt äriühing (täisühing, usaldusühing, osaühing, aktsiaselts või tulundusühistu) ning füüsiline isik, kes pakub oma nimel tasu eest kaupu või teenuseid ning kellele kaupade müük või teenuste osutamine on püsiv tegevus. Ettevõtjale teenusetingimustes kehtestatud tingimused kehtivad laenuaotleja ja konsolideeritult temaga seotud ettevõtjate kohta. Seotud ettevõtjate kindlaksmääramisel lähtuvad pank ja liisinguandja oma sellekohasest sisenormistikust.

³ Nagu on kindlaks määratud Euroopa Komisjoni 17. juuni 2014. a määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 lõikes 18 (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1). Raskustes olevaks ei loeta väikest ja keskmise suurusega ettevõtjat (VKE), kes on tegutsenud alla kolme aasta. Üle kolme aasta tegutsenud ettevõtja ei tohi olla kaotanud rohkem kui poolt oma osa- või aktsiakapitalist (nimiväärtus ja ülekurs). Kui ettevõtja ei ole VKE, kontrollitakse lisaks tema arvestuslikku finantsvõimendust kahe viimase aasta jooksul, ja teda ei loeta raskustes olevaks, kui see näitaja on vähemalt ühel aastal olnud alla 7,5. Juhul kui see tingimus ei ole täidetud, kontrollitakse ettevõtja EBITDA suhet intressimaksete kattevarasse viimase kahe aasta jooksul, ja teda ei loeta raskustes olevaks, kui see näitaja on vähemalt ühel aastal olnud üle 1. Ettevõtja on igal juhul raskustes, kui tema suhtes on algatatud pankroti- või likvideerimismenetlus.

⁴ Sihtasutus võib omakapitali hulka arvata ettevõtjale antud laenud, mis on allutatud sihtasutuse laenule.

⁵ Kasum enne intresse ja makse ning materiaalse ja immateriaalse põhivara kulumit.

⁶ Sihtasutus ei arvesta suhtarvude arvutamisel laenusaja erakorralisi tulusid.

Käendatavad laenud ja nende tingimused	<ul style="list-style-type: none"> – Käendatav laen on siinsete teenusetingimuste tähenduses laen, laenulimiit, arvelduskrediit, liising (kapitalirent) ja samuti faktooring, kus faktoril on regressiõigus faktooringu kliendi vastu ja mida kasutatakse alles pärast seda, kui klient (müüja) on oma osa tehingust, st toote või teenuse juba üle andnud või osutanud. – Laen tagastatakse amortiseeruva graafiku alusel, mis tähendab, et laenuperioodi lõpuks peab laenujääk olema null. – Sihtasutus käendab uut laenu. Refinantseerimine ei ole lubatud. – Käendatava laenu sihtotstarve on Ukrainas toimuva sõjategevuse ja energiakriisi mõju leevendamiseks tehtavate kulutuste rahastamine. – Riigiabi ajutise kriisiraamistiku alusel sihtasutuse käendusega tagatavad laenud on kokku piiratud summaga, mis ei ületa 15% ettevõtja kolme viimase lõppenud aruandeperioodi keskmisest aasta kogukäibest või 50% energiakuludest taotluse esitamise kuule eelnenud 12 kuu jooksul. Juhul, kui tegemist on äsja asutatud ettevõtjaga, kellel ei ole kolme lõpetatud raamatupidamise aastaaruannet või andmeid iga eelneva 12 kuu energiakulude kohta, siis arvutatakse maksimaalne summa lähtudes laenusaaaja tegutsemise kestuse alusel taotluse esitamise ajal. – Lisaks on laenusumma piiratud summaga, mis ei ületa ettevõtja kahekordset 2021. aastal Eesti Vabariigis maksustatud palgakulu koos sotsiaalmaksuga. – Käendatava laenu intressimäär ei tohi olla kõrgem kui 6 kuu EURIBOR + 6% aastas (selles kontekstis ei ole EURIBOR-i arvestuslik väärtus kunagi alla nulli) ja lepingutasu ei tohi ületada 1% käendatava laenu summast. 	
Käenduse kehtivus	<ul style="list-style-type: none"> – Käendus kehtib kuni 72 kuud. – Käenduslepingut on riigiabi ajutise kriisiraamistiku raames võimalik sõlmida ja muuta kuni 31.12.2023. Alates 01.01.2024 lähtutakse käenduse muutmisel kehtivatest riigiabi reeglitest. – Sihtasutuse käenduse andmise otsus kehtib 30 kalendripäeva juhul, kui sihtasutuse otsuses ei ole märgitud teisiti, kuid mitte kauem kui 31.12.2023. 	
Peamised piirangud laenusaaajale	<ul style="list-style-type: none"> – Laenusaajal on keelatud: <ul style="list-style-type: none"> 1) maksta dividende või teha omanikele muid omakapitali vähendavaid väljamakseid; 2) tagastada omanike ja kolmandate isikute laene, mis on allutatud sihtasutuse käendusega kohustusele; 3) maksta omanikele või nendega seotud kolmandatele isikutele juhtimis- või muid sarnaseid tasusid või ettevõtlusega mitteseotud tasusid (lubatud on maksta töötasu mõistlikus määras); 4) osta või müüa omanikele või nendega seotud isikutele turuhinnast erineva hinnaga kaupu või teenuseid. – Laenusaaaja on kohustatud sihtasutusega enne kooskõlastama: <ul style="list-style-type: none"> 1) uute võlakohustuste võtmise; 2) laenude andmise. 	
Käendustasu	Väike ja keskmise suurusega ettevõtjale⁷	Suurettevõtjale⁸
	<ul style="list-style-type: none"> – Kuni 12-kuulise käenduse korral 0,25% käenduse jäägilt aastas. – 12- kuni 36-kuulise käenduse korral 0,5% käenduse jäägilt aastas. – Pikema kui 36-kuulise käenduse korral 1% käenduse jäägilt aastas. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kuni 12-kuulise käenduse korral 0,5% käenduse jäägilt aastas. – 12- kuni 36-kuulise käenduse korral 1% käenduse jäägilt aastas. – Pikema kui 36-kuulise käenduse korral 2% käenduse jäägilt aastas.
Lepingutasu	0,2% käendussummalt, vähemalt 30 eurot.	

⁷ Väike ja keskmise suurusega ettevõtja on ettevõtja, millel on alla 250 töötaja ja mille aastakäive on kuni 50 miljonit eurot ja/või bilansimaht ei ületa 43 miljonit eurot, nagu on määratud kindlaks komisjoni 17. juuni 2014. a määruse (EL) nr 651/2014 (EL-i aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnustatakse siseturuga kokkusobivaks (üldine grupierandi määrus)) lisas 1.

⁸ Suurettevõtja on ettevõtja, kes ei ole väike ja keskmise suurusega ettevõtja grupierandi määruse tähenduses.

Lepingu muutmise tasu	<ul style="list-style-type: none"> – 0,2% käendussummalt, vähemalt 30 eurot. – Lepingu riski mittesuurendavate tehniliste tingimuste⁹ või majanduslikku sisu mitteomavate või väheoluliste tingimuste muudatuste puhul arvutatakse lepingu muutmise tasu järgmiselt: käenduse summa või jääk suurusega <ul style="list-style-type: none"> ○ kuni 50 000 eurot: lepingu muutmise tavatasu; ○ üle 50 000 euro: 100 eurot + 0,002% käenduse summalt või jäägilt.
Lepingu ennetähtaegse lõpetamise tasu	Puudub.
Tasude arvestamine	Arvelduskrediidi ja korduvkasutusega laenulimiidi puhul arvestatakse tasusid limiidi käendusega tagatud osalt.

Taotlemine

Sihtasutus võtab käenduse taotluseid vastu kuni 30.11.2023 ja menetleb neid laekumise järjekorras kuni toetusraha ammendumiseni.

Käendust ei anta järgmiste tegevuste ja ettevõtjate rahastamiseks:

- 1) põllumajandustoodete esmatootmine, kalandus ja vesiviljelus ning metsamajandus;
- 2) finants- ja kindlustustegevusega tegelevad ettevõtjad (EMTAK-i K-jagu);
- 3) tubaka (ning sellega seotud toodete) valmistamine, töötlemine ja turustamine;
- 4) maanteekaubavedudel kasutatavate transpordivahendite ja seadmete soetamine;
- 5) sõiduautode soetamine. Tarbesõidukeid ja liikurmasinaid on lubatud soetada üksnes sihtasutuse igakordse otsuse alusel;
- 6) kinnisvara arendamise ja soetamise projektid müügi ja väljarentimise eesmärgil. Erandina on lubatud rentida osa pindu välja tingimusel, et kinnisvara arendatakse või soetatakse ettevõtja enda või tema tütar- ja sidusettevõtjate muu majandustegevuse tarbeks ning rendilaekumised ei ületa 30% ettevõtja aastakäibest (piirang ei kehti tütar- ja sidusettevõtjatele rentimisel);
- 7) hasartmänguvaldkonnas tegutsev ettevõtja;
- 8) valdkonnad, mis on seotud pornograafiaga, andmete ebaseadusliku allalaadimisega ja ebaseadusliku ligipääsu võimaldamisega andmevõrkudele;
- 9) teadus- ja arendustegevus tervishoiu valdkonnas eesmärgiga teaduslikul või ravieesmärgil kloonida inimesi või arendada geneetiliselt muundatud organisme.

Avalikustamine

Riigiabina kantakse antud abi registrisse laenusumma.

⁹ Tehnilised tingimused on need, mille muutmine ei muuda tingimuse sisu ega selle eesmärgi täitmist. Vastava muudatuse vajadus võib tekkida väga erinevatel põhjustel alates trükiveast kuni selliste õiguslike nüanssideni, mis ei olnud otsuse tegemise ajaks selgunud või mida ei jõutud täpsustada. Majanduslikku sisu mitteomavate või väheoluliste muudatustega on tegu juhtudel, kui vabastatakse tagatispaketist väheväärtuslik või väärtusetu tagatisvara.